

###สิทธิของประชาชนจากศูนย์ยุติธรรมชุมชนในเรื่องของกองทุนยุติธรรมกับการช่วยเหลือผู้ ยากไร้ให้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรม

กองทุนยุติธรรมกับการช่วยเหลือประชาชน

กระทรวงยุติธรรม ได้จัดตั้งกองทุนยุติธรรมขึ้น ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ด้วย กระทรวงยุติธรรมได้จัดให้มีกองทุนยุติธรรมขึ้นตามยุทธศาสตร์กระทรวงยุติธรรมในประเด็นการพัฒนากระบวนการยุติธรรม เพื่อให้เป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเป็นไปด้วยความเสมอภาคและเป็นธรรม ประชาชนสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้ง่ายขึ้น

กองทุนยุติธรรมเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการช่วยเหลือประชาชน โดยเฉพาะความช่วยเหลือในรูปของตัวเงิน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งในการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมสำหรับประชาชนที่ยากจน เมื่อถูกดำเนินคดีไม่ว่าจะเป็นคดีแพ่ง คดีอาญา หรือคดีปกครอง จะเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้ยากกว่าคนที่มีความร่ำรวย เพราะว่าการดำเนินคดีเหล่านี้ต้องมีค่าใช้จ่าย กองทุนยุติธรรมจึงเป็นช่องทางหนึ่ง ในการให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองสิทธิในการดำเนินคดีของคนที่ไม่มีเงินค่าใช้จ่ายในการสู้คดี ในกระบวนการยุติธรรม ได้รับความยุติธรรมโดยเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ค่าใช้จ่ายที่ได้รับการอนุมัติ จากกองทุนยุติธรรม จะจ่ายให้กับศาลหรือทนายความโดยตรงตามที่ระเบียบกำหนด ไม่มีการจ่ายเงินให้กับ ผู้ร้องขอโดยตรงเพื่อ ป้องกันมิให้ผู้ขอรับความช่วยเหลือนำเงินไปใช้เพื่อการอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม กองทุนยุติธรรมไม่ใช่กองทุน สงเคราะห์ เน้นการพิจารณาช่วยเหลือคนยากจนที่เดือดร้อนก่อน และพิจารณาให้การสนับสนุนเป็นราย ๆ ไป¹

ผู้มีสิทธิขอรับการช่วยเหลือจากกองทุนยุติธรรม

- 1) ผู้ได้รับความเสียหายหมายถึง ผู้มีสิทธินำคดีเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาลทั้งในคดีแพ่ง คดีอาญา คดีปกครอง และชั้น บังคับคดี
- 2) ผู้ได้รับผลกระทบเช่น กรณีประชาชนได้รับผลกระทบจากเรื่องสิ่งแวดล้อม
- 3) ผู้ไม่ได้รับความเป็นธรรมเช่น กรณีนำเชื่อว่าเป็นผู้ถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพจากผู้อื่น
- 4) ผู้ได้รับความเดือนร้อนเช่น กรณีปิดกั้นคูคลองสาธารณะทำให้ผู้อื่นได้รับความเดือนร้อน

ผู้มีสิทธิยื่นคำขอ

- 1.ผู้มีสิทธิได้รับการสนับสนุนฯ
- 2.สามี ภรรยา ญาติของผู้มีสิทธิได้รับการสนับสนุนฯ
- 3.ผู้รับมอบอำนาจ

การให้ความช่วยเหลือจากกองทุนยุติธรรมที่สามารถขอรับได้

๑.การช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินคดี

- การจ้างทนายความว่าความในคดีอาญา คดีแพ่ง คดีปกครอง หรือการบังคับคดี
- การวางค่าธรรมเนียมชั้นศาลและค่าธรรมเนียมอื่น ๆ ในคดีแพ่ง และคดีปกครอง

๒.การประกันการหรือปล่อยตัวชั่วคราวของผู้ต้องหา/จำเลย

๓.การช่วยเหลือผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน

- ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการรักษาพยาบาล รวมทั้งค่าฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจ
- เงินช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน ในกรณีผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนถึงแก่ความตาย
- ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ในระหว่างที่ไม่สามารถประกอบการทำงานได้ตามปกติ
- เงินช่วยเหลือเยียวยาตามความเสียหายอื่นตามสมควร

๔.การดำเนินคดีเกี่ยวกับการพิสูจน์ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับคำวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐาน

๕.เงินหรือค่าใช้จ่ายอื่น ได้แก่ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าที่พัก ค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็นและเหมาะสมตาม

วัตถุประสงค์กองทุน

๖.การคุ้มครองช่วยเหลือให้ได้รับความปลอดภัยจากการก่ออาชญากรรม

¹ ร.ต.อ.สุนทร สกลักษ์มีกุล. (๒๕๕๕). “กองทุนยุติธรรม” อีสราภาพของคนจนเมื่อตกเป็นผู้ต้องหา. หน้า ๖.

๗.เงินหรือค่าใช้จ่ายอันเนื่องมาจากความเสียหายที่เกิดจากการกระทำความผิดทางอาญา การกระทำโดยมิชอบทางปกครอง หรือการกระทำละเมิดในลักษณะที่มีผลกระทบต่อประชาชน

๘.สนับสนุนเงินหรือค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์²

หลักเกณฑ์ทั่วไปในการพิจารณาให้การสนับสนุนเงินกองทุนยุติธรรม มีอะไรบ้าง

- ๑) บุคคลธรรมดา
- ๒) ลักษณะและโอกาสในการแพ้หรือชนะของคดี (กรณีค่าธรรมเนียมศาล/ค่าทนายความ)
- ๓) มีความประพฤติดี/ไม่มีพฤติการณ์จะหลบหนี (กรณีขอเงินประกันตัว)
- ๔) สถานะของผู้รับความช่วยเหลือ (ยากจน)
- ๕) หากไม่ยากจน ต้องเป็นกรณีผลของคดีที่อาจจะส่งผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรมของประเทศ
- ๖) การให้ความช่วยเหลือจากกองทุนยุติธรรมต้องไม่ซ้ำซ้อนกับกรณีที่มีการช่วยเหลือตามกฎหมายอื่นอยู่แล้ว

หลักฐานที่ใช้ประกอบการยื่นคำขอรับเงินสนับสนุนกองทุนยุติธรรม มีอะไรบ้าง

- ๑) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน/บัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- ๒) สำเนาทะเบียน
- ๓) สำเนาใบเปลี่ยนชื่อ – สกุล (ถ้ามี)
- ๔) หนังสือรับรองรายได้/เงินเดือน (ถ้ามี)
 - เอกสารเพิ่มเติมกรณีขอรับการสนับสนุนค่าธรรมเนียมศาล/ค่าจ้างทนายความ มีเอกสารใดบ้าง
- ๑) หลักฐานเกี่ยวกับเหตุอันเป็นที่มาแห่งการโต้แย้งสิทธิ
- ๒) สำเนาคำฟ้อง (ถ้ามี)
- ๓) สำเนาใบแต่งตั้งทนายความ (ถ้ามี)
 - เอกสารเพิ่มเติมกรณีขอรับการสนับสนุนใช้เป็นหลักประกันในการปล่อยตัวชั่วคราว มีเอกสารใดบ้าง
- ๑) คำสั่งศาลเกี่ยวกับการอนุญาตให้ประกันตัว/สำเนาหมายจับ
- ๒) หลักฐานอื่นๆ เช่น รายงานความประพฤติของผู้ต้องหา, รายงานการสอบสวน, รายงานการจับกุม, สำเนาคำฟ้อง, คำร้องขอฝากขังของตำรวจ หรือสำเนาหมายขังในระหว่างพิจารณา

สามารถยื่นคำขอรับการสนับสนุนเงินกองทุนยุติธรรม ได้ที่ใดบ้าง

- ๑) กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม
- ๒) สำนักงานยุติธรรมจังหวัดทั่วประเทศ³

พงศ์ศักดิ์ ศรีจรียา

นิติกรชำนาญการพิเศษ

กองวิชาการและแผนงาน เทศบาลเมืองหล่มสัก

<https://www.facebook.com/nitikonlomsak/>

² จาก ชื่อเว็บไซต์: <http://www.rlpd.go.th/rlpdnew/index.php/2012-06-20-10-25-58>

³ จากเว็บไซต์: <http://servicelink2.moj.go.th/suratthani/Q1.html>